

J.E. Respublikos Prezidente,
Gerbiami Kolegos,

Šiandien atidengiama atminimo lenta pradedame Lietuvoje paskelbtų Meilės Lukšienės metų renginių ciklą.

Pagerbiame vieną iš autoritetingiausių šalies mokslininkų, Lietuvos Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narę, vieną iš pagrindinių šiuolaikinio Lietuvos švietimo kūrėjų.

Daktarė Meilė Lukšienė – unikalus pavyzdys, kaip žmogus, formaliai neužėmęs aukštų postų, gali lemti sistemos ir visos šalies pokyčių eigą. Subūrusi švietimo reformos kūrėjų grupę, Meilė Lukšienė savo autoritetu, asmeninėmis įžvalgomis ir kruopščiu kasdieniu darbu kūrė atgimusios nepriklausomos valstybės kartinį akmenį – švietimą.

Ji iškėlė esminius Lietuvos švietimo sistemos orientacijos klausimus: nacionalumo ir universalumo santykio; kultūrinės savimonės ugdymo; kultūrinės tradicijos tęstinumo ir švietimo modernizavimo; socialinio teisingumo. Ji suformulavo ugdymo idealą, kuriuo buvo pagrįstas naujasis mokyklinio ugdymo turinys: moralus, pilietiškas, savarankiškai mąstantis, kūrybiškas ir gebantis remtis įvairių kultūrų vertybėmis bei konstruktyviai veikiantis asmuo. Vieši šių temų svarstymai tapo svarbiu pedagoginės bei apskritai visos visuomenės mentaliteto keitimo veiksmu.

Jos tyrinėjimai sovietinių metų darbų kontekste išsiskyrė kultūrologiniu aspektu, buvo atliekami trijų mokslo šakų – pedagogikos, literatūrologijos ir kultūrologijos sankirtoje, pranoko tuo metu vyravusius tyrimus, koncentruotus į siaurus specifiskus mokyklos sistemos, didaktikos klausimus. M. Lukšienei labiau rūpėjo asmenybės brendimas savos, nacionalinės kultūros, kurios neatsiejama dalimi ji laikė švietimą, sąlygomis.

Savarankišką švietimo sistemą Meilė Lukšienė įvardijo kaip vieną iš valstybingumo garantų, o švietimo sistemos kryptingumą, tikslingumą ir pajėgumą aprėpti visus be išimties visuomenės sluoksnius – kaip vieną iš valstybės sėkmingo gyvavimo sąlygų.

Tikiuosi, kad Meilės Lukšienės metais mes ne tik analizuosime jos tyrinėjimus, dar ir dar kartą įvertinsime ne tik jos veiklą, bet ir visos mūsų švietimo sistemos problemas bei pasiekimus. Tai gali tapti svarbiu veiksmu naujuose švietimo sistemos raidos etapuose.

Dėkoju visiems, šiandien susirinkusiems pagerbti Meilę Lukšienę.